

FPG Index investičního klimatu v ČR

4Q/2016

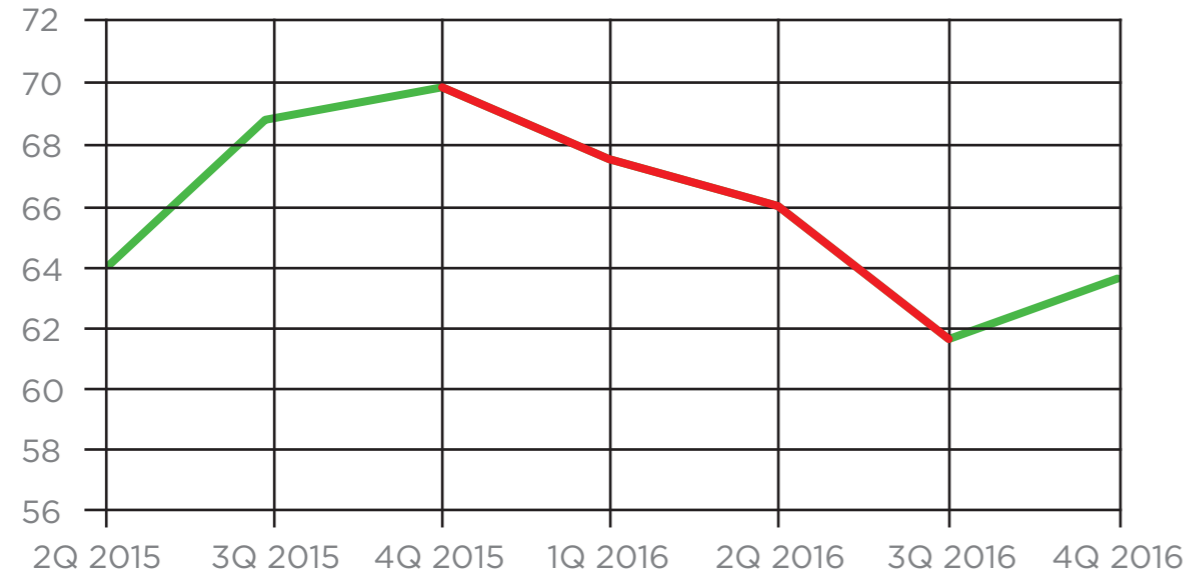
—

FPG Czech Investment Climate Index

4Q/2016

FPG FINANCIAL
PROGRESS
GROUP A.S.

FPG Index investičního klimatu v ČR
FPG Czech Investment Climate Index

Hodnota Indexu FPG vzrostla oproti minulému hodnocení o 1,9 bodu na **63,6 bodů**. Hodnotitelé investičního klimatu v ČR očekávají v příštích třech měsících mírné zlepšení vývoje.

Komentáře tvůrců strana 3

Value of the Index FPG grows up compared to the previous rating of 1.9 points to **63,6 points**. Evaluators of FPG Czech Investment Climate Index in the Czech Republic are expected a slight improvement in the next three months.

Comments of evaluators page 13

KOMENTÁŘE TVŮRCŮ

Ve třetím čtvrtletí se v oblasti jazykových služeb řešily následky britského rozhodnutí o vystoupení z EU. Je ale možné říci, že se řešily více na kontinentu, než na ostrovech. Pád libry vede ke zlevnění jazykových pobytů a všech služeb nakupovaných ve Velké Británii. Další aspekty, které je možné předjímat, je například nedostatek anglických rodilých mluvčích v orgánech EU, protože Britové jako (budoucí) nečlenové se o tyto pozice nebudou moci ucházet. Pro britské firmy to ale zároveň může znamenat chuť přesunout svoje aktivity více na kontinent, tedy prodávat v eurech, ale produkovat stále v librách. Od překladatelských agentur jsem tento přístup slyšel na konferenci pořádané v minulém týdnu v Londýně. Vzhledem k oslabené koruně se tento posun zatím nemusí týkat Česka, nicméně po uvolnění měnového kurzu už ano.

Na druhou stranu diskuse o tom, zda angličtina bude i nadále hlavním dorozumívacím jazykem jsou odmítány jako bezpředmětné, protože ani francouzština ani němčina nejsou v současné době a ani v blízké budoucnosti ve stavu, kdy by se univerzálním jazykem mohly stát.

Dalším významnou událostí na jazykovém trhu je v poslední době několik větších akvizic, kdy velké mezinárodní jazykové společnosti (tzv. LSP - Language service providers) kupují menší a regionální dodavatele, případně je najímají na své globální zakázky. Česku se tyto aktivity ve větší míře opět vyhýbají, i proto, že je relativně malým trhem, nicméně v budoucnosti se na jistou míru konsolidace jazykového trhu bude nutné připravit.

Číselné hodnocení: 65

Vítězslav Bican

Výkonný ředitel Channel Crossings

V oblasti průmyslu žádné velké překvapení v závěru roku nečekám, budou nadále působit známé faktory jako vysoká srovnávací základna loňského roku, značně nižší investice ze strukturálních fondů či problémy v investiční (dopravní) výstavbě z důvodu nepřipravenosti staveb. I odvětvově hlavním tahounem zůstane automobilový průmysl a související odvětví. Domácí firmy si v posledních letech své pozice na zahraničních trzích drží, poptávka domácností mírně roste, v očekávání firem a ekonomické náladě zůstává mírný optimismus a řada firem naráží na bariéru nedostatku pracovních sil. Že by zde byl ale faktor, který by umožnil udržení tempa růstu z loňského roku, to ne. K určitému zpomalení růstu celkově dochází. Závěr roku bude výsledkově slabší, nicméně ve smyslu pomalejšího růstu, nikoliv záporných hodnot.

Číselné hodnocení: 61

Bohuslav Čížek

Ředitel sekce hospodářské politiky Svazu průmyslu a dopravy

Vývoj nemovitostního trhu v ČR je primárně napojen na ekonomický cyklus, tedy na vývoj ekonomiky. HDP i přes pokles proti roku 2015 (4,6%) vykazuje slušnou výkonnost (2,6%) a projevuje se tak na několika úrovních. Realizované ceny u starších i nových bytů významně zrychlily svůj růst a to především v první polovině letošního roku. Za vyšší poptávkou po nákupech nemovitostí vidíme několik faktorů: pozitivní vývoj na trhu práce (pokles nezaměstnanosti) a růst mezd a z toho vyplývající zvyšující se apetit po hypotečních úvěrech. Nemovitostní trh obecně nadále ovlivňuje vysoká dostupnost hypoték (nízké úrokové sazby a vzájemná konkurence finančních institucí poskytující úvěry na financování nákupu a rekonstrukce nemovitostí). ČNB od října mění podmínky a nebude tak již možné poskytovat 100% hypotéky. I přes toto omezení neočekávám významnější dopad na hypoteční trh.

Přestože ceny bytů, zvláště ve velkých městech (Praha, Brno), aktuálně výrazně stoupají, stále dohánějí předkrizovou úroveň v roce 2008. Vzhledem k vývoji ekonomiky v ČR proto očekávám pokračování růstu cen nemovitostí.

Zcela jiná situace je v oblasti stavební produkce. Zde dochází proti roku 2015 k výraznému poklesu. Důvodů je více, zmíníme především pomalý náběh nových projektů v rámci financování EU, prodlužující se doba mezi projektovou přípravou, výstavbou a finálním prodejem nové nemovitosti a rostoucí nejistoty spojené s dalším vývojem evropské ekonomiky včetně nejistých dopadů spojených s Brexitem. Vzhledem k očekávanému růstu HDP k hranici 3% a více, lze očekávat zvýšení stavební produkce.

I v druhé polovině roku 2016 probíhá zvýšená obchodní aktivita na nemovitostním trhu. Řada investičních fondů jedná o nákupech komerčních nemovitostí (především nákupní a business parky) a dokladuje to fakt, že v nemovitostním trhu stále vidí na dalších několika let velmi zajímavý investiční potenciál.

Číselné hodnocení: 60

Pavel Holečka

Expert v oblasti nemovitostního trhu

Podle posledních údajů o HDP je současný hospodářský růst poměrně zdravý. Hlavními složkami růstu je spotřeba domácností, čistý vývoz a svoji nezanedbatelnou roli hrají i investice. Je tedy na čem stavět. Velmi dobrým ukazatelem budoucího ekonomického růstu je situace na českém pracovním trhu a právě většina statistik z pracovního trhu podporuje předpoklad pozitivního očekávání do následujících měsíců. Míra nezaměstnanosti i podíl nezaměstnaných osob dlouhodobě klesá, oproti tomu průměrná nominální mzda i obecná produktivita práce stále roste. Z mikroekonomického hlediska jsem svědkem situací, kde si zaměstnavatelé musí své zaměstnance čím dál více předcházet. Samotný výběr vhodných pracovních kandidátů se stává obtížnější, jelikož ve vybraných sektorech ekonomiky docházejí ideální kandidáti.

Na toto samozřejmě musí firmy a podnikatelé operativně reagovat, aby uspokojily aktuální obchodní požadavky. Pokud bych měl naznačit, které sektory se budou podle mého názoru v posledním čtvrtletí roku 2016 radovat z pokračujícího růstu, tak bych si vsadil na služby, zpracovatelský průmysl a logistiku. Naopak oblast financí a bankovních služeb osobně vidím spíše ve fázi stagnace nebo velmi mírného růstu.

Číselné hodnocení: 65

Vladimír Holovka

Regionální obchodní ředitel XTB Česká republika

Dominantním prvkem domácí ekonomiky je nízká míra nezaměstnanosti a nedostatek (kvalifikované) pracovní síly. Takové prostředí vytváří tlak na růst mezd a zvyšuje náklady pro firmy. Vzniklé situace využívají odborové svazy v čele s konfederací a hlasitě volají po dalším zvyšování platů. Ve státní sféře se k tomu vláda odhodlala a od září porostou platy učitelům, hasičům a dalším zaměstnancům veřejného sektoru.

Důležitým zdrojem nejistoty je konec intervencí České národní banky. Ač se veřejně členové bankovní rady vyjadřují opatrně, trh předpokládá, že v druhém nebo třetím kvartále příštího roku dojde ke konci intervencí a koruna posílí citelně pod úroveň 27 korun za euro. To by mohlo způsobit pokles exportu a následně negativně dopadnout i na celkový stav ekonomiky. Nakonec, je to právě export, který dnes společně se spotřebou domácností táhne českou ekonomiku.

Druhým zdrojem nejistoty je blížící se zavedení elektronické evidence tržeb. Pokud by se naplnily nejčernější scénáře a řádově 10 až 20 procent podniků v pohostinství bylo nuceno zavřít, mohlo by se to neblaze podepsat na stavu ekonomiky. Zde však očekávám, že by šlo spíše o marginální než zásadní dopad.

Rostoucí náklady a zdroje nejistoty vedou podle mne spíše k pesimistickému pohledu a tak předpovídám pokles na úroveň 60.

Číselné hodnocení: 60

Lukáš Kovanda

Hlavní ekonom finanční skupiny Roklen

Veletržní sezóna se po prázdninách teprve rozbíhá, přesto však lze pravděpodobně vydedukovat některé zajímavé trendy. Určitě sem patří skutečnost, že říjnový Mezinárodní strojírenský veletrh v Brně je největší za posledních pět let. A mezi tradičními obory, kam patří třeba obráběcí stroje, velice rychle, doslova z roku na rok, získává svoji silnou parketu tzv. Průmysl 4.0. Tedy robotizace a inteligentní řízení výrobních procesů, ovšem dotažené až do logistiky a odbytu. Souvisí s tím samozřejmě další rozmach IT technologií a opravdu nová specializace.

Dobře je na tom také automobilový průmysl, který v rámci subdodávek táhne desítky i stovky českých firem. A kde lze v této oblasti vidět výhled - je to celosvětový trend neustálého posilování inovací v oblasti neropných technologií - kromě již značně zaběhnutého CNG, mohutným tempem nastupují elektromobily. Ovšem zde se, u nás určitě, zatím naráží na zcela nevyhovující počet, nelze mluvit o síti, nabíjecích stanic a dalších potřebných komponentů. Zdá se však, že investice právě tímto směrem, sice s určitým časovým prodlením, budou patřit k rozvojovým. Třeba jen nabídka elektromobilů zavedených značek, kterou jsme mohli vidět na zářijové pražské Autoshow, byla větší, než kdykoliv v minulosti - Nissan, Toyota, Škoda a další. A na listopadovém veletrhu autobusů Czechbus v Praze budou tentokrát u velkých autobusů vozy s pohonem na CNG anebo elektrabusy či hybridy snad i v převaze!

Jiná je situace ve stavebnictví - celkový meziroční index stavební výroby ani v jednom měsíci do července 2016 nepřekročil 100 %, spíše se pohyboval dokonce pod 90 %. Obdobná je situace v pozemních stavbách jako celku a dokonce i v bytové výstavbě, kde pouze v květnu index zahajovaných i dokončovaných bytů přesáhl 110 %.

Číselné hodnocení: 64

Jan Novotný

Expert v oblasti veletržního průmyslu

V tomto čtvrtletí pouze číselné hodnocení.

Číselné hodnocení: 65

Jiří Šindelář

Předseda představenstva a výkonný ředitel USF ČR

V tomto čtvrtletí pouze číselné hodnocení.

Číselné hodnocení: 65

Ludvík Turek

Soukromý trader a zakladatel CzechWealth

Přestože evropskou ekonomiku, a do značné míry to platí i o té české, táhne letos domácí poptávka a exporty, samotné investice poměrně výrazně zaostávají. Problémem zůstává zejména nejistota ohledně budoucího ekonomického vývoje, což vede ke zdrženlivosti firem při rozhodování o realizaci investic. Svou roli sehrává i politická nejistota. Máme za sebou referendum ve Velké Británii, ještě letos nás ale čekají prezidentské volby v USA, referendum o ústavních změnách v Itálii a zřejmě další předčasné volby ve Španělsku. Příští rok na jaře to pak budou prezidentské volby ve Francii a na podzim budou Němci rozhodovat o novém složení Bundestagu.

Letošní nevýrazná investiční aktivita v Evropě byla v českých podmínkách multiplikována loňským koncem předchozího programového období a pomalým náběhem toho nového. Meziroční propad v evropských fondech v kombinaci s problémy ohledně posudků EIA u klíčových infrastrukturních staveb a potíže se stavebními předpisy v Praze se významně projevují v propadu letošní stavební produkce. Nicméně postupně očekávám stabilizaci situace a pro rok 2017 již očekávám opatrné zvyšování tuzemské investiční aktivity.

Číselné hodnocení: **61**

Jan Vejmělek

Hlavní ekonom Komerční banky

Vedoucí odboru Ekonomický a strategický výzkum

Bankovníctví je ze strany zájmu klientů o nové úvěry aktuálně ve znamení dvou tendencí. Domácnosti pokračují v živém čerpání hypoték, na což navazuje i zájem o spotřebitelské úvěry. Tato tendence bude v následujících měsících pokračovat. Jejím základem je pevná spotřebitelská důvěra, která atakuje historická maxima. Domácnosti nemají obavy ze své finanční situace, což je dáno zejména příznivou situací na trhu práce, tedy nízkou nezaměstnaností, nízkou inflací a růstem mezd. Neobávají se v krátkodobém horizontu ztráty zaměstnání, naopak vidí zájem firem o nové pracovníky, kdy si firmy konkurují v přetahování kvalitních zaměstnanců.

Na druhé straně se potvrdilo očekávání slabší investiční aktivity v podnikové sféře, která se promítá do slabšího zájmu o nové úvěry ze strany podniků. To je ovšem především vyrovnávací efekt extrémně silné základny z minulého roku 2015, kdy dočerpávání EU fondů vedlo k silným investicím, zejména prostřednictvím veřejného sektoru. Útlum v tomto roce zasahuje zejména stavebnictví, a pro následující čtvrtletí nelze čekat zlepšení.

Obecně bankovní sektor čelí vysokým nákladům na novou regulaci, kterou musí implementovat a dlouhé období nízkých úrokových sazeb stlačuje úrokové marže. Celkový výhled 70 pro příští čtvrtletí je tedy kombinací několika faktorů.

Číselné hodnocení: **70**

Eva Zamrazilová

Hlavní ekonom České bankovní asociace

COMMENTS OF EVALUATORS

In the third quarter, impacts of Brexit were discussed in the field of language services. One can say that they were discussed more on the continent than in the Great Britain. Devaluation of British Pound leads to decrease in the prices of language stays and all services bought in the Great Britain. We can also expect a lack of English native speakers in EU body since British as (future) non-members cannot apply for these positions. For British companies, this can mean that they will be transferring their activities more to the continent, selling in Euros but produce in Pounds. Translation agencies spoke about this approach last week in a meeting in London.

Due to weaker Crown, this approach may not concern the Czech Republic, however we can expect a change after the exchange rate has been released.

On the other hand, discussions about whether English is going to be the main communication language are groundless since neither French nor German are at a state that they could become universal languages at this moment or in the near future.

Another important event in the field of languages is a number of larger acquisitions in which large international language companies (so called LSP – language service provider) buy smaller, regional suppliers or else hiring them for their global contracts. These activities avoid the Czech Republic also because it is a relatively small market but in the future, we need to prepare for a certain degree of consolidation in the language market.

Numeric value: 65

Vítězslav Bican

Chief executive Channel Crossings

I don't expect any big surprises in the industry until the next of the year. The same factors will continue to be present such as much lower investments from structural funds or problems in investment (transportation) development because the building sites are unprepared. The main field will remain to be the automobile industry and related fields. Domestic companies have been holding their positions on foreign markets, household demand slightly rises and companies expectations are slightly positive, a lot of companies fight the lack of work force. I don't think that there is a factor that would allow to hold the growth rate from the last year. The growth rate will be slowing down by the end of the year but it will not be negative.

Numeric value: 61

Bohuslav Čížek

Director of the section economic policy of Condeferation of Industry of the Czech Republic

The development of the real estate market in the Czech Republic is primarily connected to the economic cycle and so to the development of the economy. GDP declined in comparison to 2015 (4,6%) but it has a decent strength (2,6%). That can be seen on several levels. Realized prices of the older and new apartments significantly improved their growth, especially in comparison to the first half of this year. The increased demand for apartments is influenced by several factors: positive development of labour market (decrease in unemployment) and the growth of salaries that increases the appetite for mortgages. The real estate market is generally influenced by affordable mortgages (low interest rates and strong competition between financial institutions providing loans for buying and reconstruction of real estates. Czech National Bank changes the conditions, starting in October, 100% mortgages will no longer be available. Nevertheless, I don't expect this to strongly influence the real estate market.

Even though the prices of apartments, especially in large cities (Prague, Brno), currently strongly grow, they are still below the before-crisis level of 2008. Therefore, due to the development of Czech economy, I expect the prices of real estate to grow.

Completely different situation is in the field of construction. We can see a significant decrease in comparison to 2015. There are more reasons for this, mainly a slow start of new projects financed by EU, lengthening time period between preparation, building and final selling of the real estate, increasing uncertainty regarding the future development of European economy as well as the impact of Brexit. Since we expect the GDP to grow at the rate of 3% maybe more, we can also expect increase in the field of construction.

In the second half of 2016, we can notice an increased trade activity in the real estate market. A lot of investment funds negotiate buying of commercial real estate (especially malls and business parks) because of the fact that they see the interesting investment potential in the real estate market for the next several years.

Numeric value: 60

Pavel Holečka

Expert in the field of real estate market

According to the latest GDP data, the current economic growth is relatively healthy. The main parts of the growth are household spendings, net export and not negligible investment. We have something to build on. A very good indicator of future economic growth is the situation in the Czech labour market where most of the statistics support positive expectations for the following months. The unemployment rate is on a long-term basis decreasing while average nominal wage and general productivity grow. From the microeconomic perspective, I see a situation where employers have to more ingratiate the employees and the whole process of choosing proper candidates becomes more difficult since in some sectors of the economy, there is not enough ideal candidates. Companies and businessmen must take this into account in order to satisfy current trade demands. If I was to choose sectors that will, in my opinion, continue to grow in the last quarter of 2016, I would bet on services, manufacturing industry and logistics. On the other hand, I expect bank services to stagnate or grow very slowly.

Numeric value: **65**

Vladimír Holovka

Deputy Regional Director XTB Czech republic

The dominant characteristic of the domestic economy is a low rate of unemployment and a shortage of (qualified) work force. Such an environment creates a pressure for wages to rise and increases costs for companies. Unions are trying to take advantage of the situation and loudly call for another rise in salaries. In the public sector, the government decided to raise salaries from September for teachers, firemen and other state employees.

An important source of uncertainty is the end of interventions by Czech National Bank. The members of the bank board are dovish in their comments but the market expects the interventions to end in the second or third quarter the next year which will result in strengthening of the Czech Crown way below 27 CZK/EUR. This can result in decreased export and negatively impact the whole economy. After all, it is the export, along with household spendings, that moves the Czech economy.

Another source of uncertainty is the coming introduction of electronic sales registration. If the worst case scenario became true and 10-20% of restaurants were forced to go bankrupt, the whole economy could be damaged. In this regard, I expect marginal not major impact.

Increasing costs and sources of uncertainty lead in my opinion to a more pessimistic forecasts so I expect a decline to the level of 60.

Numeric value: **60**

Lukáš Kovanda

Main economists of the financial group Roklen

Trade fair season is only starting after the holidays, however we can see some probable trends. One of the important facts is that the October International Engineering Fair in Brno is largest in the five last years. And among the traditional fields, such as machine tools, so called Industry 4.0 is getting very strong. Industry 4.0 contains robotic automation and intelligent control of production but also logistics and sales. This is related to expansion of IT technologies and a new kind of specialization.

Automobile industry is also doing good. This influences maybe hundreds of Czech companies that are related to it. We can see a worldwide trend of continuous strengthening of non-petrol technology inovation. Apart from quite settled CNG, we also see strongly coming of electromobiles. There is however, at least here in the Czech Republic, lack of charging stations as well as other needed components. It appears that investment will flow this way, even though it might take some time. For example, the supply of electromobiles of well-established brands we could see at September Prague show was larger than ever before – Nissan, Toyota, Skoda and others. It appears that at the November fair of buses Czechbus in Prague will have more large vehicles with CNG propulsion, electrobuses and hybrids than any other types!

Different situation is in construction – the whole year-to-year index until July 2016 haven't exceeded 100%, it was usually below 90%. The similar situation is with ground constructions as a whole and in apartment consturction where only in May the index of new and finished apartments exceeded 110%.

Numeric value: 64

Jan Novotný

Expert in the field of fair industry

In this quarter numeric value only.

Numeric value: 65

Jiří Šindelář

Chairman and CEO of USF ČR

In this quarter numeric value only.

Numeric value: 65

Ludvík Turek

Privat trader and founder of CzechWealth

Even though the European economy, and to a certain degree Czech economy, is being pulled by domestic demand and exports this year, the investments lag behind significantly. The problem remains the uncertainty about future economic development which leads to restraint of investment made by companies. Politics also play a big role now, the referendum in Great Britain has past and there is also the presidential elections in the USA, referendum about constitution in Italy and possible premature elections Spain. The next year, presidential elections in France will take place and in autumn, the Germans will be deciding about the new composition of Bundestag.

This year's indistinctive investment activity in Europe was multiplied in the Czech conditions by the end of the previous programme period and the slow start of a new one. Year-on-year decline in European funds in combination with troubles regarding assessment from EIA at key infrastructural constructions and troubles with construction regulation in Prague strongly manifest themselves in this year's decline of construction production. However, I expect gradual stabilization of the situation and for 2017, slow increase of domestic investment activity.

Numeric value: 61

Jan Vejmělek

Chief economist of Komerční Banka
Chief of Economic and Strategic Research

Banking shows two tendencies in regard to clients who require loans. Households continue to use mortgages which is related to consumer loans. This tendency is going to continue in the following months. It is based on a strong customer trust that is attacking historical maximums. Households are not afraid about their financial situation especially due to a positive situation in the labour market – low unemployment rate, low inflation rate and wage growth. They are not afraid of losing their jobs in the short-term, on the contrary, they see the companies are interested in hiring new quality employees for whom they have to fight.

On the other hand, the expectations about lower investment activities from companies are confirmed resulting in companies taking fewer loans. This is however due to an extremely strong base from 2015 when investments, especially in public sector, were higher as an EU programme was finishing. The decrease this year impacted mostly construction. We cannot expect an improvement here during the next quarter.

The banking sector generally faces high expenses for new regulation that has to be implemented and a long period of low interest rates pushes down interest margin. The overview of 70 for the next quarter is a combination of several factors.

Numeric value: 70

Eva Zamrazilová

Main economic of Czech Banking Association

on-line verzi najdete na / see on-line version at:
www.f-p-g.cz/index-fpg

mediální partneři / media partners:

Roklen 24

MoneyExpo

Financial Progress Group a.s.

Perlitová 1820, 140 00 Praha 4

Tel: 222 365 609

E-mail: info@f-p-g.cz

www.f-p-g.cz

IČ: 24811556

DIČ: CZ24811556

Zápis v OR: zapsaná v obchodním rejstříku,
vedeného Městským soudem v Praze oddíl B,
vložka 16957